

LUNDS
KOMMUN

VERSION
2022-01-27

Klimatneutrala Lund 2030: Att göra

Innehåll

Inledning	3
Bakgrund Klimatneutrala Lund 2030 steg 1	3
Lunds klimatpolitiska råds rekommendationer	4
Metod	5
Beräkningarna	6
Diskussion	7
Mobilitet	8
Cirkulär ekonomi	13
Energi	18
Bilaga 1 Lunds kommuns utsläpp av växthusgaser	22

Inledning

Projektet Klimatneutrala Lund 2030 steg 1 pågick mellan 2019 och 2021 och fokuserade på tre områden: mobilitet, cirkulär ekonomi och energi. Arbetet resulterade i nya samarbeten, samverkan, test av nya metoder samt genomförande av en mängd åtgärder. Ett av projektets resultat är detta dokument med en "att göra-lista" för varje fokusområde. Åtgärderna i listorna har prioriterats av experter i Lund som viktiga att genomföra här och nu för att Lund ska kunna bli en klimatneutral stad till 2030.

Bakgrund Klimatneutrala Lund 2030 steg 1

Lunds kommun har som mål att bli en klimatneutral stad till 2030. Enligt kommunens program för ekologisk hållbar utveckling 2021–2030 (LundaEko) ska det uppnås på följande sätt:

"De territoriella utsläppen av växthusgaser ska minimeras. Fossila bränslen fasas ut och övriga utsläpp minimeras. Återstående utsläpp hanteras med kolsänkor inom kommunens gränser."

För att nå målen på ett effektivt sätt drivs arbetet i Lunds kommunorganisation utifrån LundaEko-processen - ett miljöledningssystem. Kommunens övergripande handlingsplaner såsom energiplan, avfallsplan och strategin för ett miljöanpassat transportsystem (LundaMaTs) inkluderas i detta system och bidrar till att nå beslutade klimatmål. Därutöver har översiktsplanen tydliga hållbarhets- och klimatmål som bidrar till hållbar planering av staden, och Lunds kommuns ramverk för gröna obligationer är vägledande för hållbara investeringar.

Lunds kommun har länge haft ett ambitiöst miljö- och klimatarbete och mycket av det kommunen har helt egen rådighet över är redan genomfört. Omställningsarbetet har börjat, men det behöver påskyndas i hela samhället. För att komma längre krävs nya sätt att samverka på, nya arbetssätt och nya allianser som kan ge en ökad fart framåt.

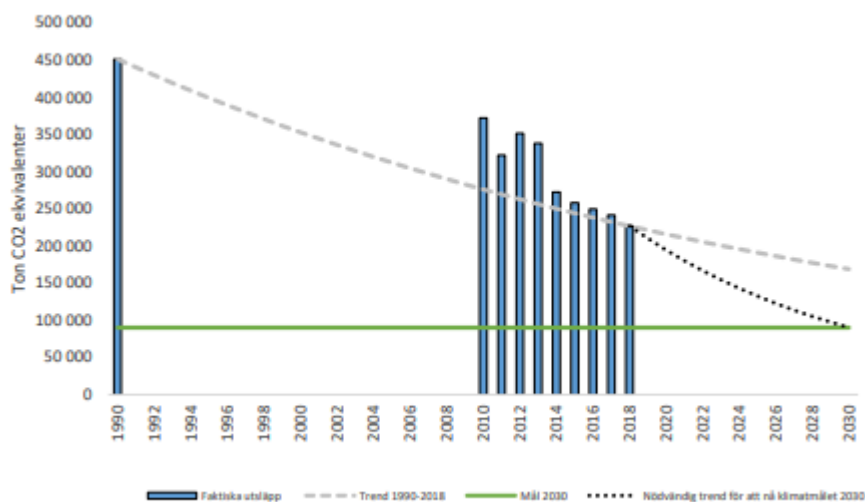
Med detta som bakgrund valde Lunds kommun att i det två år långa projektet Klimatneutrala Lund 2030 steg 1 fokusera på hur vi uppnår den klimatneutrala staden 2030 tillsammans med alla aktörer i samhället. Ambitionen har varit att bryta ned det nästan oöverblickbara område som klimatutmaningen innebär till konkreta åtgärder som kan göra skillnad i närtid på en lokal nivå. Detta har gjorts med hjälp av metodiken tjänstedesign som hämtats från digital service- och produktutveckling. I processen har inbjudna aktörer och experter från näringsliv, akademi samt ideell och offentlig sektor definierat de utmaningar de sett som mest viktiga för Lund att ta tag i inom mobilitet, cirkulär ekonomi och energi. De har också bidragit med lösningar och sist men inte minst identifierat åtgärder som bör genomföras inom en snar framtid, för att öka takten mot ett klimatneutralt Lund 2030.

Lunds klimatpolitiska råds rekommendationer

En förutsättning för att öka takten i utsläppsminskningarna är ett transformativt klimatarbete. Det kräver att kommunens klimatarbete förstärks också inom områden där kommunen enbart besitter indirekt rådighet och rådighet genom samverkan. Mer specifikt rekommenderar Lunds klimatpolitiska råd att kommunen bland annat ska:

- Stärka och utveckla formerna för samverkan och dialog med lokala aktörer inom näringsliv, akademi och civilsamhällets organisationer.
- Fördjupa samverkan med medborgare samt förbättra klimatinformationen riktad till allmänheten och visa på vägar till ett klimathållbart liv.
- Utveckla en samlad lokal innovationsagenda som etablerar en gemensam vision om det klimathållbara Lund, identifierar prioriterade satsningar och utvecklar en färdplan som kopplar till kommunens långsiktiga klimatmål. Sådana insatser kan med fördel bygga vidare på projektet Klimatneutrala Lund 2030

Nedanför följer en graf som visar hur utsläppen i Lunds kommun har minskat sedan 1990, men för att nå målet om en klimatneutral stad till 2030 så behöver vi gemensamt göra en drastisk förändring för att öka takten i utsläppsminskningarna. Ju längre vi väntar desto mer dramatisk behöver förändringen vara.

Källa: Lunds klimatpolitiska råd, Rapport 2021.

För mer information om hur Lunds utsläpp år 2018 är fördelat på olika utsläppskällor, se Bilaga 1.

Metod

I innovationsprocessen samlades experter från hela samhället (kvadrupel helix) inom respektive fokusområde mobilitet, energi och cirkulär ekonomi, för att tillsammans i workshops identifiera utmaningar och lösningar för att Lund ska bli klimatneutralt till 2030. Detta gjordes med en metod som heter tjänstedesign¹.

Inom varje fokusområde bjöds experter från det lokala näringslivet, universitetet, den idéburna sektorn och offentlig sektor in till workshops för att gemensamt diskutera: Vilka är de stora utmaningarna för Lund när det gäller att bli klimatneutralt till 2030? När utmaningarna identifierats var nästa steg att tillsammans identifiera vilka åtgärder som krävs för att hantera dessa utmaningar. I det tredje och sista steget prioriterades dessa åtgärder utifrån experternas respektive perspektiv.

Under projektet genomfördes 16 workshops med experter under ett års tid varav majoriteten digitalt. Mellan 25 och 80 personer medverkande vid varje workshop. De digitala workshoparna genomfördes med hjälp av gemensamma arbetsytor där alla deltagare digitalt kunde skriva, flytta, rösta och prioritera gemensamt. Den digitala arbetsytan gör det möjligt att gå tillbaka och titta på diskussioner och förslag i efterhand, vilket är värdefullt när arbetet ska tas vidare.

Till varje workshop bjöds ett brett spektrum av experter in från olika delar av samhället som var och en hade sitt perspektiv på de olika frågorna. Detta möjliggjorde en dynamisk diskussion men också att utfallet, det vill säga de prioriterade utmaningarna och åtgärderna, ska vara framtagna med så bred representation som möjligt. Handlingsplanen inkluderar också åtgärder från processen med ungdomar (Klimathackaton), samt från delprojektet Framtidens energisystem.

Knuten till innovationsteamet fanns också en referensgrupp med seniora representanter från Lunds universitet, RISE, K2 och IVL med vilka avstämningar genomfördes under projektet gång rörande processen samt de resultat som framkommit.

De åtgärder som identifierats som prioriterade under processens gång har av projektledningen sammanställts i detta dokument. Här beskrivs vilka åtgärder som de experter som involverats i projektet tillsammans har prioriterat som viktigast för Lund att fokusera på den närmsta tiden. Det är alltså innovationsprocessen med alla involverade experter som har lett fram till de prioriterade åtgärder som listas i detta dokument. Även åtgärder från processen med ungdomar (Klimathackaton), samt från delprojektet Framtidens energisystem är inkluderade.

Projektets innovationsteam har inte själva tagit ställning till åtgärdernas genomförbarhet eller utsläppsminskningspotential. Åtgärderna har dock varit på en intern remissrunda för

---

¹ För detaljerad beskrivning av metoden se handboken "Smartare Tillsammans - Tjänstedesign för effektivare klimatarbete" som finns att ladda ner på Lund.se.

att kunna notera huruvida de i nuläget kan anses vara ”på gång”, det vill säga *i någon mån påbörjade*. En del av åtgärderna har också genomförts under projektets gång.

För majoriteten av de prioriterade åtgärderna har utsläppsminskningspotentialen beräknats för att ge en fingervisning om hur stor den förväntade potentialen kan anses vara. Syftet med beräkningarna är att i den mån det behövs kunna fungera som ett underlag vid en avvägning mellan de olika åtgärder som beskrivs.

Beräkningarna

Projektets tre fokusområden energi, mobilitet och cirkulär ekonomi är till sin natur olika med hänsyn till var utsläppen sker och de geografiska systemgränserna runt Lunds kommun. Mobilitetsutsläppen sker framför allt inom kommunen, för energi är det ofta oklart var utsläppen sker geografiskt och för cirkulär ekonomi bidrar utsläppsreduceringarna främst utanför kommunens gränser. Vidare är energi och mobilitet två områden som ger upphov till utsläpp medan cirkulär ekonomi snarare är ett verktyg för att minska utsläppen. Beräkningsmetoden är i grunden densamma men har anpassats för att passa de respektive områdena då dessa har olika förutsättningar.

Metodiken baserar sig i grunden på två huvudaspekter²:

1. Hur stor är potentialen i en viss aktivitet.
2. Hur stor andel av den potentialen kan realiserats givet vissa antaganden.

Varje åtgärd har potentialbedömts som enskild åtgärd. Vissa åtgärder syftar till att uppnå samma mål och därför är potentialen inte direkt summerbar för många av åtgärderna. Summan av potentialerna är således inte summan av handlingsplanen.

Utöver potentialbedömningen görs även en översiktlig bedömning av resursbehov, vilka bedöms på en tregradig skala som grovt kan beskrivas enligt nedan.

1. Låg: en insats som i huvudsak bygger på information eller nätverksskapande. Inga investeringar i kapitalvaror krävs och 1–2 aktörer driver frågan.
2. Mellan: vissa investeringar i kapitalvaror krävs eller 2–5 aktörer behöver engagera sig aktivt för att driva frågan.
3. Hög: stora kapitalvaruinvesteringar som sträcker sig över flera år. Fler än 5 aktörer behöver engagera sig för att driva frågan.

---

² För detaljerad beskrivning av beräkningar se ”Rapport effektbedömning av handlingsplan klimatneutralt Lund”.

Diskussion

De utmaningar som identifierats som viktiga för att Lund ska bli klimatneutralt till 2030 under projektets gång är inte sådana som kan överbryggas med enbart tekniska lösningar. Det som identifierats under projektets gång är behovet av innovationer i frågor om ägarskap, ledarskap eller affärsmodeller. I den nuvarande samhällsstrukturen faller klimatutmaningen mellan stolarna, och det är först genom att börja arbeta med och i dessa strukturella mellanrum som vi tillsammans kraftfullt kan adressera utmaningarna. De innovationer som krävs för att uppnå klimatneutralitet till 2030 är i huvudsak av typen nya processer, nya styrmedel, nya affärsmodeller, nya typer av samverkan eller nya sätt att använda sig av teknik.

De prioriterade åtgärderna som listas har klimatneutralitet till 2030 som mål, men åtgärderna ligger i närtid och förväntas kunna genomföras från nu och två till tre år framåt i tiden. Åtgärderna är inte begränsade till sådana som bara kommunen kan genomföra, utan är i många fall något som kräver delat ansvar eller till och med behöver genomföras av någon annan aktör. Dock ska tilläggas att det ligger ett stort ansvar på det offentliga när det kommer till att skapa möjligheter för medborgarna att leva sitt liv med lägre klimatutsläpp.

I listorna återfinns åtgärder som i vissa fall redan påbörjats, åtgärder som kan vara av utmanande karaktär eller som kräver flera steg för att kunna genomföras, men samtliga har bedömts genomförbara av de experter som medverkat i processen.

Målet om klimatneutralitet kan tyckas långt borta, men för att uppnå det måste vi börja arbeta kraftfullt den närmaste tiden. Åtgärderna som listas i detta dokument ligger i närtid och är mycket konkreta. Kraften i att våga vara konkret när vi strävar mot ett högt mål ska inte underskattas. Det som är unikt med dessa åtgärder är att de har identifierats av Lunds intressenter i form av experter från näringsliv, ideella organisationer, akademi och offentliga organisationer - tillsammans!

Detta arbete skapar en unik utgångspunkt på flera olika sätt eftersom det har skapat ett mer gemensamt ägarskap i staden för frågan om klimatneutralitet, samt en viktig plattform för det fortsatta gemensamma arbetet mot målet att bli en klimatneutral stad.

Klimatarbetet går vidare på bred front och en hållbar utveckling kräver ledarskap i de identifierade mellanrummen. Det är en samhällsförändring som vi tillsammans arbetar med, och vi ska göra det enkelt för varandra att göra rätt.

Att göra-listorna ska fungera som ett arbetsredskap att hålla sig i, eller en karta över vilka aktiviteter som behöver genomföras i närtid. Vilket av detta har vi redan på gång, och kan vi göra mer för att det ska genomföras? Det kan också utgöra ett mycket aktuellt diskussionsunderlag, eller ett underlag för att ta underbyggda beslut, något att ta avstamp i. En att göra-lista för fler än kommunen som kan användas i diskussioner med andra aktörer samt hur kommunen kan bidra till att åtgärder som ligger mer på andras bord kan genomföras.

Dessa åtgärder utgör en bra början! Öka farten kan vi bara göra tillsammans.

Mobilitet

Transporterna står för runt hälften av utsläppen i Lund. Klart är att vi behöver förändra hur vi transporterar oss. Lunds kommuns arbete med mobilitetsfrågan leds av strategin för ett miljöanpassat transportsystem (LundaMaTs) och i Lunds kommuns övergripande program för hållbar utveckling ingår följande mål:

- Mål 3.2: Utsläppen av växthusgaser från transportsektorn ska minska med minst 90 procent mellan 2010 och 2030.
- Mål 4.3: Lunds kommun ska ha ett attraktivt, säkert och miljöanpassat väl utbyggt mobilitetssystem för fotgängare, cyklister, kollektivtrafik och andra fossilfria färdmedel i och mellan tätorterna. Andelen fossilfria resor ska öka på bekostnad av icke fossilfria färdmedel.

Kommunen har också en viktig roll i att påverka andra aktörer genom exempelvis samhällsplanering, trafikplanering, information och rådgivning och genom att uppmuntra och underlätta klimatsmarta beteenden. Inte minst är betydelsen av en aktiv stadsplanering viktig för att stödja alternativa färdmedelsval och minska behovet av transporter. Här är Brunnhögsvisionen om en tredelad fördelning av transportarbetet mellan gång/cykel, kollektivtrafik och biltrafik i området ett intressant exempel.

Prioriterade utmaningar för Lund

De mobilitetsutmaningar som prioriterades som viktigast av de experter som medverkade i projektet Klimatneutrala Lund 2030 var följande.

Hur kan vi...

- Få fler barn att gå/cykla till skola/fritidsaktiviteter?
- Göra aktiv mobilitet attraktivt och göra det möjligt för fler att få ihop livspusslet utan bil?
- Se till att det är lika lätt att ställa om på landsbygden?
- Skapa ett levande city utan bilar?
- Planera staden för människor och inte bilar?
- Förändra attityder, normer och vanor?

Detta resulterade i lösningsförslag i form av de åtgärder som presenteras i följande tabell.

Åtgärder inom området mobilitet

Nr	Åtgärd	Vem	På gång?	Kommentar	Resursbehov	Potential till CO2e-minskning (ton)
L1 Fler går/cyklar till skola och fritidsaktivitet						
M1	Villkora bidrag till de föreningar som arbetar aktivt med klimatfrågor.	Kommunen.		Just villkor kan vara svårt, men som morot för ytterligare finansiering?	 Lågt.	Ej beräknat utsläppsminskningspotential.
M2	Genomför tävling för föreningar där den som cyklar/går/åker mest kollektivt vinner.	Kommunen.	 På gång.	Klimat-matchen är initierad i kommunen.	 Lågt.	2
M3	Öka antalet "Vandrande skolbussar".	Medborgarna gör, kommunen stimulerar?		Finns inspiration att hämta hos svenska cykelstäder.	 Lågt.	33
M4	Karta med säkra skolvägar.	Kommunen tar fram, tillsammans med exempelvis Naturskyddsföreningen?		Karta som visar barnens skolvägar borde finnas i verksamhetskartan.	 Lågt.	19
M6	Tävling eller appar där man får poäng när man cyklat mest, gameification	Föreningar som engagerar sina medlemmar eller skolor. Kommunen kan driva på för att det ska genomföras.	 På gång.	2020 och 2021 genomfördes gå- och cyklautmaningen "Hitta vägen". Alla skolor mellan förskoleklass och årskurs 6 i Lund kunde delta.	 Medium.	31
L2 Attraktiv kollektivtrafik och intermodalitet						
M7	Fler busshållplatser i byarna.	Skånetrafiken.		Fler busshållplatser kan förlänga bussresan, vilket kan minska bussresandet.	 Medium.	117
M8	Fler avgångar till och från byarna	Skånetrafiken.		Experter menar att restid snarare än turtäthet är utmaningen, beräkningen behöver eventuellt tittas på igen.	 Medium.	150
M9	Direktbussar från och till byar morgon och kväll.	Skånetrafiken.		Experter menar att restid snarare än turtäthet är utmaningen, beräkningen behöver eventuellt tittas på igen.	 Medium.	6
M10	Gör bussarna mer tillgängliga så att fler cyklar får plats.	Skånetrafiken.			 Medium.	9
M11	Gameification -poäng varje gång du tar bussen.	Skånetrafiken eller en privat aktör. Kommunen som facilitator.			 Lågt.	5

M12	Byknutar, en samlad plats för kollektivtrafik och service i byarna. <i>Inklusive elektroniska postboxar och bättre utbud i byarna så att man inte behöver resa därifrån.</i>	Kommunen möjliggör i planeringsskedet, andra aktörer i genomförandeskedet.	 På gång.	Testades i FÖP Veberöd men gick inte hela vägen. Mobilitetshub är en liknande viktig åtgärd.	 Medium.	21
M15	Bygg säkra cykelparkeringar.	Kommunen.	 På gång.	För att det ska vara enkelt och säkert att byta mellan cykel och buss/tåg, detta utvecklas ständigt.	 Medium.	241
M16	Bygg pendlarparkering i byarna.	Kommunen, Trafikverket och Skånetrafiken.	 På gång.	Finns redan på vissa ställen, exempelvis Genarp.	 Högt.	148
M20	Hyr ut lösa elcykelmotorer, för att möjliggöra tillfälligt elstöd när cyklisten behöver, utan att behöva köpa elcykel.	Privat aktör.	 På gång.	Kommunen har redan börjat med detta för att skapa en marknad för privata aktörer.	 Medium.	92

L3 Möjliggör ökat delande av fordon

M17	Samåkningsappar.	Privata aktörer genomför, kommunen kan informera och inspirera.		Kostnader framför allt kopplat till marknadsföring av app.	 Medium.	335
M18	Kommunen får dela sina fossilfria fordonspooler med medborgarna.	Kräver lagändring nationellt?		Räknat på låg användningsgrad, 0,1% av invånarna. (Utsläppsminskning/år)	 Lågt.	33
M24	Samåkningstest i byarna, vad fungerar och vad efterfrågas av medborgarna.		 På gång.	Samåkning i Genarp testas inom EU-projektet Mobilitet på tvärs.	 Lågt.	39

L4 Möjliggör omställningen på landsbygden

M19	Skapa elcykelpooler för pendling både i staden och i byarna	Kommunen eller en privat aktör.		Troligen mest intressant för lådcyklar, finns andra pilotprojekt att studera.	 Medium.	97
M21	Subventionera elcyklar till medborgare i byarna.	Kommun eller statlig aktör.		Ingår det i den kommunala rådigheten/ansvaret eller behöver stödet finnas på nationell nivå?	 Medium.	60
M23	Kampanj: "inom byn (exempelvis Genarp) kan du gå – låt bilen stå"	Kommunen och Skånetrafiken.		Kampanj som kan kombineras med bussresa och "gå till skolan".	 Lågt.	2

L5 Levande city utan bilar

M25	Höj låga parkeringsavgifter och inför parkeringsavgifter där det idag är gratis.	Kommunen.			 Lågt.	456
-----	--	-----------	--	--	--	-----

M26	Utöka miljözoner i city som inkluderar både lätt och tung trafik.	Kommunen.	 På gång.	Utredning pågår.	 Medium.	1875
M28	Samverka aktivt med Citysamverkan för att skapa en attraktiv stad med lösningar utan bil. Tydliggöra vad man vinner med den personbilsfria staden, tiden som sparas och upplevelseresan.	Citysamverkan och kommunen.		Kommunikation och paketering, tillsammans med några praktiska lösningar som underlättar för medborgare att handla utan bil. Exempelvis en gratis dramaten med månadskort, eller liknande.	 Medium.	85

L6 Planera kommunen för människor inte fordon

M30	Utveckla cykelinfrastrukturen mellan byar och staden, men också inom staden och inom byarna!	Kommun i samverkan med Trafikverket.	 På gång.	Pågår ständigt.	 Högt.	305
M31	Bättre underhåll av cykelvägar för regional cykelpendling, inkluderat sopning och snöröjning.	Kommun och Trafikverket.			 Högt.	183
M33	Synliggöra och marknadsföra befintliga stråk (Lund-Staffanstorps/Dalby/Malmö/Genarp/Kyrkheddinge)	Kommunen och annan aktör, exempelvis Naturskyddsföreningen.	 På gång.		 Medium.	61
M34	Inkludera Mobility Management i samhällsplaneringsprocessen.	Kommunen.		Kommer att lyftas i pågående revidering av ÖP.	 Lågt.	Ej beräknat utsläppsminskingspotential.
M35	Lägre p-normer och större reduktioner för mobilitetsåtgärder.	Kommunal planering		Olika åtgärds paket för reduktion finns.	 Lågt.	327
M36	Mobilitetshus istället för källargarage i alla nybyggen.	Byggherrar, arkitekter, kommunen (LKP).			 Medium.	2
M37	Inför "Superblocks" i Lund. Stora kvarter där bilar begränsas och staden planeras för aktiv mobilitet, likt i Barcelona.	Kommunen.			 Högt.	Ej beräknat utsläppsminskingspotential.
M38	Samplanera med andra aktörer. Kommun region och statliga aktörer måste sträva mot samma mål. Skapa förståelse för varandras mål och samsyn.	Nationell, regional och kommunal fråga.			 Medium.	Ej beräknat utsläppsminskingspotential.

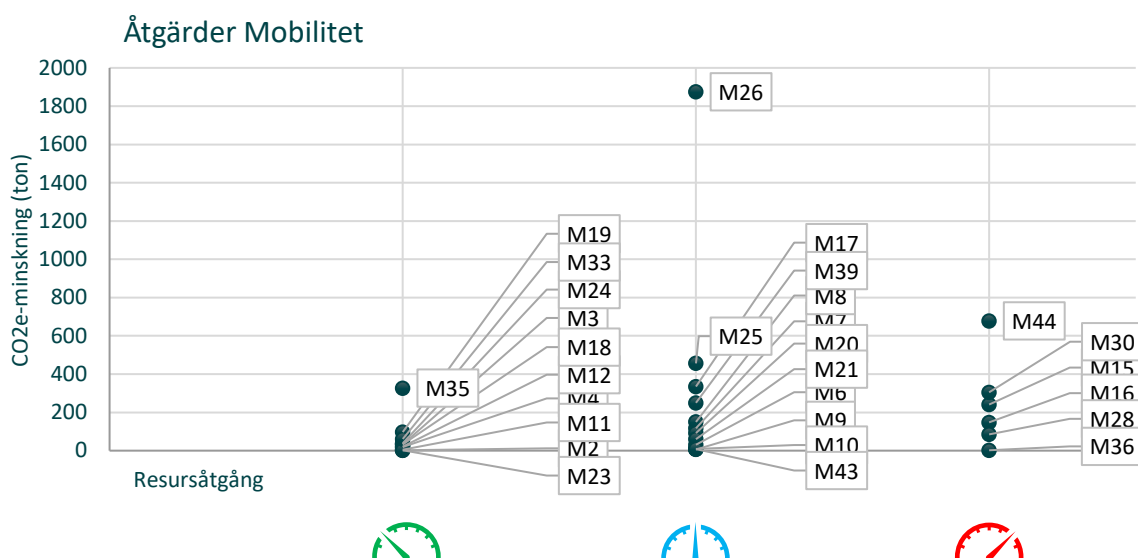
L7 Förändra attityder och vanor

M39	Testgrupp med aktörer som reser klimatsmart. Lokala influencers, familjer som slutar köra bil inom byn, med mera.	Medborgare och privata initiativ. Kan drivas på av kommunen.			 Medium.	250
-----	---	--	--	--	--	-----

M41	Samverkan med arbetsgivare, en motsvarighet till "MalmöWorks".		 På gång.	Projekt "Hållbara företagsresor 2.0" startas just nu upp i kommunen tillsammans med Länsstyrelsen, Energikontoret, Helsingborgs stad, Lunds universitet och K2. Energimyndigheten finansierar.	 Medium.	Ej beräknat utsläppsminskingspotential.
M42	Parkeringsplats till lekyta under en begränsad tid.		 På gång.	Skapar ej en långvarig utsläppsminskning, men bär ett stort signalvärde kopplat till den levande och bilfria staden. Har gjorts under europeiska mobilitetsveckan. Oklart om det är återkommande.	 Medium.	0
M43	Analys för bättre förståelse av människors resande: Hur kan man möjliggöra icke-resande i framtidens arbetsliv genom digitalisering, hemarbete och nya typer av kontor?	Privata aktörer, stora arbetsgivare i Lund och deras personal. (MM + Näringslivsenheten)	 På gång.	REDI: Resfria Digital möten i offentlig sektor. Gröna resplaner arbetar med detta, både internt och med företag	 Medium.	8
M44	Stöd till jordbruk som börjar med plöjningsfritt eller byter drivlina.	Nationellt stöd? Finansiering från EU-projekt med fler aktörer?			 Högt.	678
M27	Ta bort möjlighet till tjänstebilar.	Kräver nationellt beslut.			 Lågt.	Ej beräknat utsläppsminskingspotential.

Åtgärdernas estimerade resursbehov och utsläppsminskingspotential

Åtgärdernas estimerade behov av resurser och potential till utsläppsminskning inkluderas i tabellen ovanför. Här följer även en överblick över hur de förhåller sig till varandra:

Cirkulär ekonomi

De konsumtionsrelaterade utsläppen sker oftast utanför det geografiska området Lunds kommun. Dock är det en nyckelfråga för att ta tag i utsläppen globalt samtidigt som de kan hanteras på lokal nivå. I Lunds kommuns program för ekologisk hållbar utveckling 2021–2030 ingår följande mål:

- Mål 1: År 2030 konsumerar och produceras det mer cirkulärt i Lunds kommun. Det ska vara lätt att göra rätt.
- Mål 4.1: Byggande och förvaltning Lunds kommun har år 2030 etablerat sig som en föregångare inom cirkulärt och klimatneutralt byggande och anläggningsarbete. Utsläppen från byggsektorn ska halveras till 2025 och vara nettonoll 2030.

Mistra presenterade 2020 en rapport med slutsatsen: "Ingen behöver vänta in politiska beslut eller teknisk utveckling för att minska utsläppen med nästan 40 % och då bara genom att handla annan mat, inredning och semester."³

Kommunens roll ligger i att möjliggöra en mer cirkulär ekonomi för medborgare, näringsliv och andra aktörer. Bygg- och fastighetssektorn står för ungefär en femtedel av Sveriges totala inhemska utsläpp, och strax över en tredjedel av allt avfall som uppstår. Att kombinera den höga nybyggnadstakten med de nationella och lokala klimatmålen är utmanande, men krävs för att ha en möjlighet att nå den minskade klimatpåverkan som behövs. Lunds kommun arbetar därför för närvarande med att ta fram en plan för klimatneutralt byggande.

Prioriterade utmaningar för Lund

De utmaningar inom cirkulär ekonomi som prioriterades som viktigast av de experter som medverkade i projektet Klimatneutrala Lund 2030 var följande.

Hur kan vi...

- Minska klimatpåverkan från bygg och anläggning?
- Få företagen att öka användningen av återvunnet och ej jungfruligt material?
- Skapa en bättre matchning mellan utbud och efterfrågan av använda material och produkter?
- Som organisation ställa cirkulära krav i upphandling?
- Få människor att vilja låna eller dela i stället för att äga och sluta slänga fungerande saker?
- Förändra stadsbilden till att stödja cirkulär konsumtion?
- Förändra attityder, normer och vanor rörande konsumtion?

Detta resulterade i lösningsförslag i form av de åtgärder som presenteras i följande tabell.

---

3 Carlsson Kanyama A. och Dunér F. (2020). 40% mindre växthusgasutsläpp från konsumtionen här och nu Beräkningar givet ändrad konsumtion av mat, semesterande och inredning. Mistra Sustainable Consumption, Rapport 1:6. Stockholm: KTH.

Åtgärder inom området cirkulär ekonomi

Nr	Åtgärd	Vem	På gång?	Kommentar	Resursbehov	Potential till CO2e-minskning (ton)	Konsumtionsbaserade / Territoriella utsläpp
L1 Nya affärsmodeller							
C1	Stimulans till hyresvärdar för cirkulär verksamhet.	Kommunen, LKF?		Kan kommunen hjälpa till med hyran på grund av cirkulär verksamhet?	 Högt.	5796	100%/0
C2	Skapa möjlighet till offentlig finansiering av cirkulära affärsmodeller och incitament för företag att hyra ut istället för att sälja.	Kommunen, SKR, fler?			 Högt.	4 850	100%/0
L2 Använd kraften i offentlig upphandling							
C4	Kommunen arbetar aktivt med att ställa krav som styr mot cirkulära upphandlingar.	Kommunen.	 På gång.	Finns tre avtal för begagnade möbler och reparation, samt IT. Stor ytterligare potential.	 Lågt.	2 160	100%/0
C5	Livscykelanalys på de produkter med störst påverkan som kommunen köper in.	Kommunen.			 Medium.	Möjliggör C4, C6, C7	100%/0
C6	Skapa större möjlighet för pilotprojekt inom offentlig upphandling för cirkulära företag, innovationsupphandling, delat ansvar, med mera.	Kommunen, SKR, fler?			 Medium.	5 150	100%/0
C7	Kommungemensamma upphandlingskriterier med klimatkrav inom anläggning och byggnation.	Kommunen, men byggherrar med flera kan också ställa krav.		Analys genomförd, kan bli dyrare men kan också bli billigare.	 Lågt.	5 520	70%/30%
C26	Ta fram gemensamma förutsättningar för LCC och LCA inom kommunen.				 Lågt.	Förstärker C5, C7	
L3 Mer cirkulär byggbransch							
C9	Återbruksdepå för byggmaterial i Lund.	Kommun och annan aktör.		Analys genomförd, marknaden ej mogen.	 Högt.	7 720	70%/30%
C10	Nationella standarder för kvalitetssäkring av återbrukat material.	Nationell aktör, branschorganisation?			 Lågt.	Möjliggör för C9 alternativ 2	

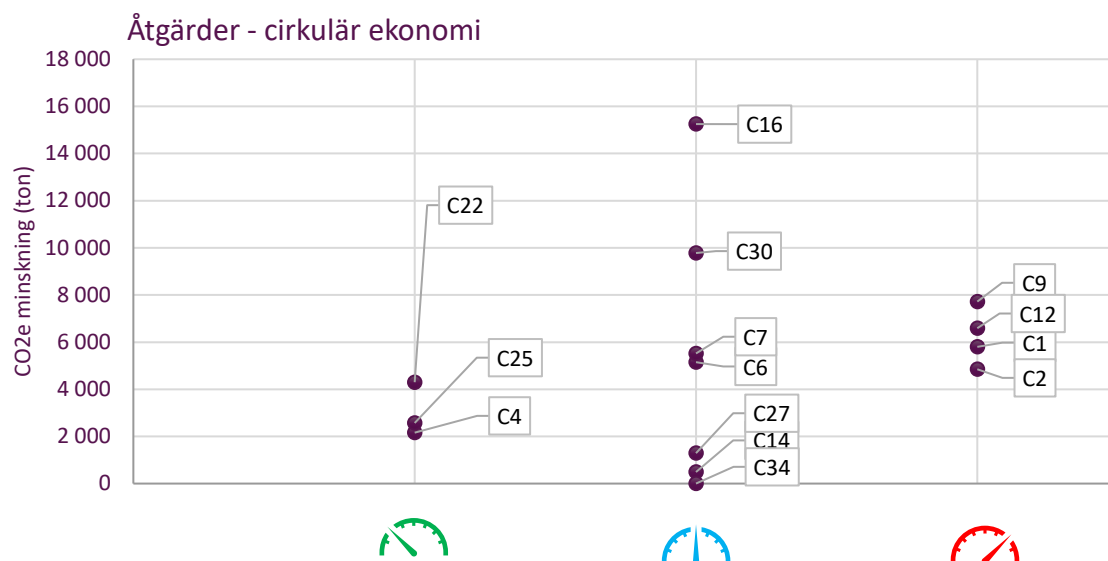
C11	Skapa rivningskatalog med objekt som ska rivas i Lunds kommun.	Kommun tillsammans med byggherrar?		Möjligt föremål för designsprint på innovationsvecka?	 Medium.		
C13	Skapa en CE-pool med kunskap, framgångshistorier, med mera.	Privata aktörer och projekt.	 På gång.	Tex CC Build har detta.	 Lågt.	Förstärker C9 alternativ 2	
C15	Information på företagsnivå, byggherrar redovisar andel projekt med återbruk och klimatförbättrade projekt - i förhållande till målgränsvärde.	Företag, arkitekter och byggherrar.			 Medium.	Förstärker C9 alternativ 2	
C12	Bygg modulärt och demonterbart.	Fastighetsbolag, byggherrar, arkitekter och kommun.		Obs! Utsläppsminskningen ligger långt fram i tiden, gör inte skillnad till 2030.	 Medium.	6590	70%/30%
C14	Vid behov av renovering eller nybyggnation värdera respektive val utifrån klimatpåverkan och premiera det val som ger lägst påverkan. Utgå från att renovera istället för att riva.	Fastighetsbolag, byggherrar, arkitekter och kommun.		Antaget 20 % som inte rivs. Större procentandel i framtiden? Möjligt att spara delar av en byggnad?	 Medium.	490	0/100%
C24	Avvägd flexibilitet i planer för att kunna ändra användning av byggnad.				 Medium.	Förstärker C12 och C14.	70%/30%
C16	Kommunen ska verka för att i plan- och exploateringsprocessen på olika sätt premiera ett klimatneutralt och cirkulärt byggande. Exempelvis i utformning av regleringar, användning i detaljplan eller i utformning av byggrätt och i markanvisningar.	Kommunen.			 Medium.	15 250	0/100%
C17	Välja ut "enkla" material att börja med där man vågar avstå från garantier, alternativt sikta in sig på återbrukade produkter som har garantier.	Fastighetsbolag, byggherrar, arkitekter och kommun.			 Lågt.	Ej beräknat utsläppsminskningspotential.	100%/0
C18	möjlighet att testa nytt eller avvika från dagens regelverk om man kan visa att lösningen blir lika bra.	Fastighetsbolag, byggherrar, arkitekter och kommun.		Måste finnas möjlighet i processer, regleras nationellt?	 Lågt.	Ej beräknat utsläppsminskningspotential.	

C19	Anställ person för att driva hållbarhetsfrågan genom plan och exploateringsprocessen.	Kommunen.		Påbörjat via klimatneutrala Lund steg 2.		Förstärker C16 och C23.	
C20	Lunds mest klimatsmarta byggnad, ett pris på stadsbyggnadsdagen?	Kommunen.		Kan inspirera till att fler byggnader byggs klimatsmart, ingen mätbar effekt.		Ej beräknat utsläppsminskningspotential.	
C21	Pilotprojekt för att testa, utvärdera och lära om olika frågor inom klimatneutralt och cirkulärt byggande.	Byggherrar, kommunen och andra aktörer, LFM30?				Förstärker C16, C14 m.fl.	
C22	Samnyttjande av lokaler.	Fastighetsägare generellt.		Inom kommunen finns en lokal-planeringsgrupp. (Siffran utgår från ett annat år och ligger högt jämfört med andra insatser).		4 300	70%/30%
L4 Inkludera cirkuläritet i planprocessen							
C25	Utökad dialog i samband med rivningslov för att öka återbruk. Efterfråga motivering om varför stomme och grund samt material inte kan nyttjas igen. Tillgängliggör material i exempelvis CC Build.	Kommunen.				2 570	100%/0
C27	Återbruk och rivningsinventering i kommunens egen verksamhet.	Kommunen.		Verktyg testade, men inget inköpt och det finns ingen resurs för att jobba med det.		1 290	100%/0
L5 Utbildning för cirkuläritet							
C28	Samarbete mellan kommun, näringsliv och universitet, hur kan cirkuläritet involveras i utbildningen, bidra med case, exjobb och praktik?	Näringsliv, universitet och kommun.		Påbörjade dialoger med Lunds universitet och näringsliv.		Förstärker samtliga andra åtgärder.	
C29	Arbeta med barn och unga för att tidigt skapa förståelse (och deras föräldrar).	Näringsliv, ideell sektor och kommun.				Förstärker samtliga andra åtgärder.	
	Öka kunskapen om cirkulär upphandling i den egna organisationen.	Kommunen.				Möjliggör C4-C8	

L6 Skapa normförändring								
C30	Fler fysiska platser och digitala plattformar där man lånar ut saker och köper second hand.	Privata aktörer.				 Medium.	9780	100%/0
C31	Hållbarhetsappen LUND med helhetstänk, här hittar du second hand, här återvinner du, här kan du låna istället för att köpa, de här varorna har lägre utsläpp, i närheten är det någon som säljer en basketboll på blocket!	Privata aktörer, idéburen sektor, kommunen som medfinansier?				 Medium.	Samma som C30.	100%/0
C32	Influencers visar på coolhet, ekonomisk vinning och miljömedvetenhet.	Medborgare och privata aktörer.				 Medium.	Kan stärka effekten av valfri annan åtgärd.	
C33	Använda material måste dyka upp när man googlar, inte bara nytt.	Privata aktörer köper annonser, googles algoritmer.				 Medium.	Stärker bl.a. C30 och C31.	
C34	Multisoptunnor med många fack placeras ut i allmänna utrymmen, sortering enda möjligheten att slänga.	Lunds renhållningsverk och medborgare.				 Medium.	1	50%/50%

Åtgärdernas estimerade resursbehov och utsläppsminskningpotential

Åtgärdernas estimerade behov av resurser och potential till utsläppsminskning inkluderas i tabellen ovanför. Här följer även en överblick över hur de förhåller sig till varandra:

Energi

Lunds kommun antog i januari 2020 en ny Energiplan för att nå de övergripande energi- och klimatmålen. För området energi användes därför energiplanen som utgångspunkt, där utmaningarna definierades utifrån de områden i Energiplanen där samverkan krävs och där kommunen inte har egen rådighet.

I Lunds kommuns program för hållbar utveckling 2021–2030 ingår följande mål:

- Mål 3.4: Energianvändningen ska minska med minst 15 procent mellan 2015 och 2030 inom Lunds kommun. Målet gäller både slutanvändning och primärenergianvändning.
- Mål 3.5: Den lokala produktionen av förnybar el, värme och drivmedel ska 2025 vara minst 1300 GWh varav sol och vind ska stå för minst 100 GWh. År 2030 ska sol och vind stå för minst 150 GWh. Lokala betyder inom det geografiska området plus Krafringens produktionsanläggningar inom fjärrvärmenätet Lund/Lomma/Eslöv. Restvärme ingår i definitionen av förnybart.

För att nå de övergripande energi- och klimatmålen ska Lunds kommun i första hand minska samhällets behov av energi. Den fysiska samhällsplaneringen och även livsstil och beteende är viktiga delar för att åstadkomma ett minskat behov av energi. Att minska ett samhälles behov av energi handlar till exempel om att bygga staden så att behovet av transporter minskar, att bygga husen så välisolerade att behovet av energi för uppvärmning minskar, att bygga in smarta mätsystem som påverkar boende och brukares energibeteende, att driva kampanjer om livsstilsfrågor, med mera.

Prioriterade utmaningar för Lund

De utmaningar inom energi som prioriterades som viktigast att fokusera på utifrån energiplanen var följande:

Hur kan vi...

- Öka den lokala energiproduktionen i Lund?
- Öka takten i energieffektivisering av det befintliga beståndet?
- Få staden, företagen, jordbruken, individen att sluta använda fossila bränslen?
- Få människor att bli ännu mer klimatsmarta?
- Uppnå energieffektiva godstransporter?

Detta resulterade i lösningsförslag i form av de åtgärder som presenteras i följande tabell.

Åtgärder inom området energi

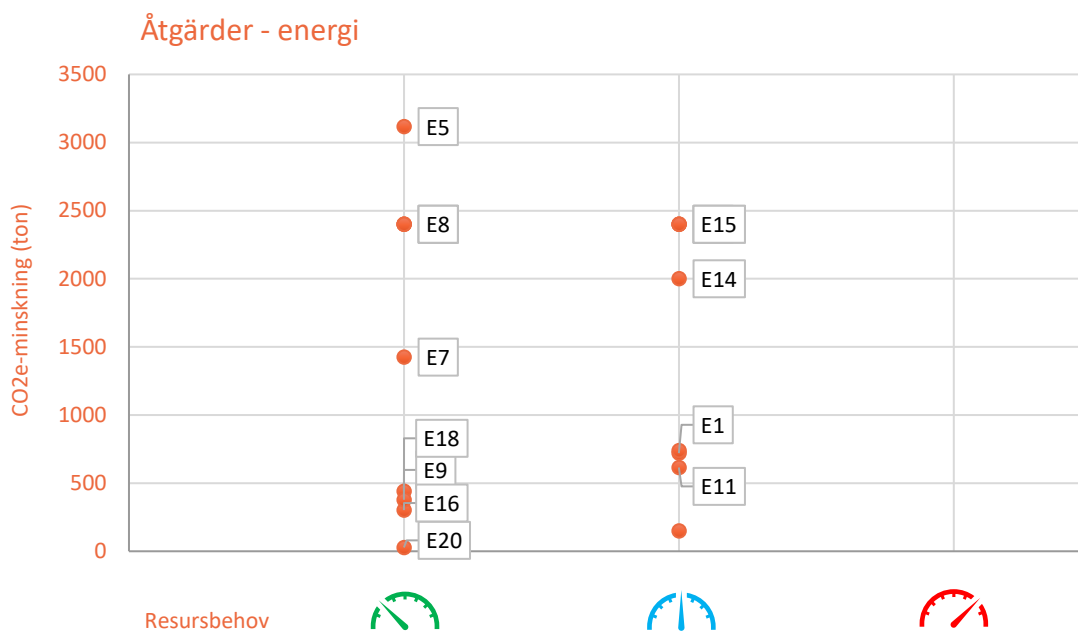
Nr	Åtgärd	Vem	På gång?	Kommentar	Resursbehov	Potential till CO2e-minskning (ton)
E1	Testprojekt "Hyr ut ditt tak för solceller" med andelsägda solceller.	Kraftringen?			 Medium.	720
E2	Fördjupat samarbete kring hur vi kan öka takten i energieffektiviseringen av det befintliga fastighetsbeståndet.	Fastighetsägare, kommunen som facilitator och Energirådgivning.			 Lågt.	2 400
E3	Underhållsplaner. Fastighetsbolag behöver identifiera byggnader med rätt förutsättningar inom beståndet för att hitta lågt hängande frukter. Börjar med att kartlägga alla sina objekt, deras energianvändning, hur lätt det är bygga om, mer mera.	Fastighetsägare i kommunen, Energirådgivning och Kraftringen.			 Medium.	2 400
E4	Koppla ihop arbetsmarknadspolitik med bygg- och klimatpolitik. Initiera ett klimatlyft för fastighetssektorn?	Nationell fråga.			 Högt.	Ej beräknat utsläppsminskningspotential.
E5	Inventera vilka tak i befintlig bebyggelse som är lämpliga för solceller ur ett tekniskt och ekonomiskt perspektiv. Fastigheter med solceller med en balans i produktion, förbrukning och lagring	Kraftringen och privata aktörer.	 På gång.	Nyttan av åtgärden troligtvis inte så stor som beräknat eftersom exempelvis solkarta redan finns.	 Lågt.	3 117
E6	Ta hjälp av varandra. Om en fastighet har gått före, informera och bredda. Hur få med bostadsrättsföreningen i arbetet? Kan större fastighetsägare gå före, informera och inspirera?	Fastighetsägare, bostadsrättsföreningar, samarbete mellan små och stora, kommunen som facilitator? Bebo? Fastighetsägare i klimatalliansen?		Energirådgivningen kommer att arbeta med detta under 2022 inom insatsprojektet "resurseffektiv bebyggelse"	 Lågt.	2 400
E7	Målgruppsanpassa påverkan och metoder. Villaägare, lokalfastighetsbolag och allmännyttan har väldigt olika förutsättningar och motiv för val av åtgärder.	Energirådgivare, Energimyndigheten, E.on, Kraftringen och andra privata aktörer?	 På gång.	Energirådgivningen arbetar med dessa frågor.	 Lågt.	1 425
E8	Särskilda stödpaket för bostadsrättsföreningar och egna hem så det blir enkelt att fatta rätt beslut - alla behöver inte vara experter.	Energirådgivare, Energimyndigheten, E.on, Kraftringen och andra privata aktörer? Bebo?		Energirådgivningen kommer att arbeta med dessa frågor, se E6.	 Lågt.	2 400
E9	Sätta energifrågan på agendan inom organisationen för ökad förståelse av behov.	Fastighetsägare med flera.			 Lågt.	441

E11	Nya energiprismodeller behövs för att nyttja energin optimalt (betala mindre för energi och mer för effekt?)	Nationellt och Kraftringen.			 Medium.	615
E13	Fastighetsägare, bransch och akademi går tillsammans för att etablera ett kompetenscentrum, såsom Renoverings-centrum.	Branschorganisation, Lunds tekniska högskola plus fastighetsägare. Bebo?			 Medium.	2 400
E14	Ta vara på de goda exempel som finns och samla på "rätt" ställe. Lyft fram berättelsen om varför de blev så bra. Viktigt att fastighetsägaren är i fokus.	Bebo, Belok, Energirådgivningen, Energimyndigheten?	 På gång.	Finns hos BeBo, Belok och Energirådgivningen. Behövs kanske fler.	 Medium.	2 000
E15	Se till att kompetensstöd finns för de som vill göra samma sak, exempelvis genom expertgrupper med stöd från myndigheter.	Bebo, Belok, Energirådgivningen, Energimyndigheten?	 På gång.	Energimyndigheten har utbildningar. Behöver kanske marknadsföras mer?	 Medium.	2 400
E16	Fastighetsbolag beslutar mål för utbildningsinsatser inom hela organisationen	Fastighetsbolag.			 Lågt.	302
E17	Kräv att energiminskning redovisas av projektör.	Beställare och fastighetsbolag.			 Lågt.	Ej beräknat utsläppsminskingspotential.
E18	Gör en kostnadsbedömning och fundera över avskrivningstiden.	Fastighetsbolag.		Energimyndigheten har olika typer av stöd för detta.	 Lågt.	378
E19	Redovisa resultatpåverkan.	Fastighetsbolag?		Se exemplet Brunnsjöanalysen.		Ej beräknat utsläppsminskingspotential.
E20	Genomför event där de som äger vindkraftverk kan få info om hur de kan skala upp dem.	Kommun, vindkraftsaktörer, projektörer, med flera.	 På gång.	Genomfört.	 Lågt.	28
E21	Styrning av ladd-infrastrukturens energibehov.	Energibolag, fastighetsägare, med flera.		Ett medelvärde beräknat endast för Brunnsjö.	 Medium.	150
E22	Installation av solcellsanläggningar för ökad lokal produktion av el.	Energibolag, fastighetsägare, med flera.		Ett medelvärde beräknat endast för Brunnsjö.	 Medium.	740

Åtgärdernas estimerade resursbehov och utsläppsminskningpotential

Åtgärdernas estimerade behov av resurser och potential till utsläppsminskning inkluderas i tabellen ovanför. Här följer även en överblick över hur de förhåller sig till varandra:

Bilaga 1 Lunds kommuns utsläpp av växthusgaser

Lund år 2018	Växthusgaser totalt (CO2e) ton	Procent
Transporter	115 645	51%
El och värme	10 672	5%
Industri	13 822	6%
Arbetsmaskiner	18 035	8%
Produktanvändning	18 760	8%
Jordbruk	39 667	17%
Avfall	10 211	5%
Summa	226 813	100%